

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre 2 kor.
Fél évre 4 "

Egészévre 8 kor.
Egyes szám ára 20 fil.

A lap szellemi, szét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Gyermek védelem.

Nem lehet elég sokszor ismételni, hogy ne csak a jóakarás nemes érzése, hanem a hasznosság, a szükségesség munkára serkentő szava toborozza össze a gyermek védelem lelkes harczosainak elég nagy táborába a társadalom, az állami élet minden arra hivatott tényezőjét.

A gyermek az anyáé és — mindnyájunké. Az anya, a szülő azt tartja, hogy, mert lelkének egész melegevel esüng gyermekén, mert csak annak él, azért a gyermek osztatlanul csak az övé. — Nem! Legalább akkor nem, ha a gyermeknek rossz sorsa van, ha beteg, ha nyomorog, ha züllik a szülői gondozás hijján vagy annak daczára. Akkor megszólal bennünk, az emberszeretet, a könyörületesség, a jótenni akarás. És sietünk megjavítani a rászoruló gyermek sorsát. Mi, a társadalom, akarjuk. Az állam jogot formál hozzá, tehát a társadalom hivatalos megnyilatkozásának is érdeke, hogy minden egyes állam polgár, még a legkisebb és legtehetetlenebb is boldoguljon, ne csak megéljen; hogy minden állam polgár minél többel járulhasson hozzá közvetlenül és közvetve az állam hatalom fenntartásához és fejlesztéséhez. Az államhatalom szociális politikája teremtette meg a gyermek védelmet, nem azért, hogy azt egyedül teljesítse, hanem azért, hogy az arra, magára hagyatva képtelen társadalmi jótékony, társadalmi gyermek védelem, szövetséges társa legyen. A társadalom félre értette a törvényhozás intencióját. Az eddig itt-ott mutatkozó társadalmi tevékenység lelohadt. Azért szükségesnek tartjuk

a társadalom rokonszenvébe, szerető gondoskodásába ajánlani a gyermek védelmet, mert ez nemzetet, országot fentartó nemzetgazdasági nagy jelentőséggel bír.

Nem akarjuk ez uttal olvasóink lelki szemei elé vezetni az elhagyatott, nyomorgó, beteg, nyomorék, vak, siketnéma, gyöngé elméjű, erkölcsi-leg romlott gyermekek, életük, életviszonyaik könyvet fakasztó, szívet szorongató szomorú képét, csak arra akarjuk figyelmeztetni, hogy ne tagadja meg emberszeretetét ez üggyől bizván abban, hogy az államhatalom kötelessége az élet e szomorú nyomorúságán segíteni.

Nálunk, aránytalanul még igen keveset tett a társadalmi jótékony, a gyermek védelem érdekében. Ugyanazon nemeslelkű embereket találjuk minden emberbaráti intézmény támogatói között. Nemzetünk, országunk, magyarfajunk jövője megkívánja azt, hogy mindnyájan szívünkön hordjuk a gyermekek sorsát; minden egyes ember, hogy a gyermekek sorsára befolyó összes intézményeink megtegyék mindazt, amivel a gyermek védelmi törekvések sikerét biztosíthatjuk.

A gyermek védelem köre sokkal tágabb azon törekvéseknél, a melyeket a könyörületesség, a jó szívűség, emberbaráti nemes érzései sugalmaznak. Nem csak társadalmi és állami jótékonykodás. Ezen kenetbe tartozik a gyermekek testi és szellemi egészséges fejlődésének biztosítása és irányítása, a gyermekek jogviszonyainak szabályozása, a bűnbe eső gyermekek büntethetőségének, megjavításának kérdése és sok egyéb teendő és probléma.

Hunyadvármegye több mint tíz éve, szabályrendeletet alkotott, melynek 1 §-a így szól:

A közrend, közérkölciség szempontjából Hunyadvármegye területén rendőrileg tilos az, hogy 15-ik életévét még be nem töltött gyermek, kocsmában, kávéházi, sörmérési vagy pálinkamérési helyiségben időzzék.

Az ellenevők a községi szegény alapjára 100 koronáig terjedhető büntetéssel sujtandók, valamint azon vendéglős, kocsmáros, vagy italmérő, ki ezen szabályrendeletet italmérési helyiségében a vendégek által könnyen látható helyen ki nem függeszti és olvasható állapotban nem tartja.

És látott-e már valaki olyan helyiséget, hol ezen szabályzat ki lenne függesztve? De gyermeket, ki hozzátartozójával, szülőjével vagy anélkül is italmérési helyiségben tartzkodott azt hiszem nem egyet.

Hányszor látunk részeg gyermeket az uccán, ki a kocsmából hozott italtól ide s tova dülöng s szemérmetlen szavakat kiabál. Mennyi a panasz a vásott gyermekek rombolása s az uccákon való szemérmetlen magaviselete miatt. Tennünk kellene valamit a közérkölcösök ily elvadulása ellen.

A 3—6 éves gyermekek egész raja nyüzsg az uccákon, kinek a törvény értelmében ugyan akkor az óvodában volna helyük. A kisdédó felügyelő bizottságában több urinó van, kiknek anyai szeretetébe ajánljuk ez elhagyott gyermekek ügyét. Nem egy apátlan, anyátlan gyermek húzódik meg valamely szegény munkás hajlékában, kinek magának is alig van elég tápláléka.

A község alapító tagja a vármegyei árvaháznak. Ide is lehetne időnként vagy egy teljesen árva leányt elhelyezni.

Szóval a szegény és elhagyatott gyermekek védel-

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRGYAJA.

Tükör-előtt.

Szeretek olykor a tükörbe nézni
A homlokomról elsímul a gond
És a barátja, mit fehér kezével
A szenvedés halvány tündére vont.
A régi fény megint kigyul szememben
S mily káprázat kacérkodik velem!
Itt a tükörben ifjú lelkem újra
Tízennyolcz évem újra fölfelelem.

Találkozunk egy régi jó baráttal,
A kit nem láttunk évek óta rég . . .
Nem ismerünk rá . . . más, oh más az arca
Az önnön árnyékának látszanék.

De mit, a zordon évek rá lehettek:
A köd arczáról lassan oszladoz
S szívünkbe minden visszatérő emléki
Egy-egy vonást a múltból vissza hoz.

Végül olyanok látjuk, a milyen volt
A rózsza színű álmodok idején,
Mikor az élet csupa biztatás még
És csupa napsugár és csupa fény.

Igy látom én is magam a tükörben,
Minden redő arczomról elsímul
S ott áll előttem büszkén, mosolyogva,
Az ifjuság, a bátorság, a múlt!

Igen, az ifju, a merész, a gyöngéd,
Ki a tükörből most felém ragyog,
Ki csupa tűz és álmodó poézis
És üdőség . . . az ifju én vagyok.

Tükör, hazug vagy! Oh áldott hazugság,
Csodatevő, bűbajos balszámir!
Hazug tükör, hazudj még többet arról,
Amint a szívem mindig visszasír!

H. J.

A habok varázsa.

Görbe Jánosnak hívták. Egy kis vendéglőben ismerkedtem meg vele, a hol akkoriban, kivált a hónap végén, gyakran megfordultam. Azonnal feltűnt. Kuszált szakállja, bozontos haja és szép szürke szeme volt, melynek villogását a poros pápaszem mögül inkább csak sejteni, mint látni lehetett. De mindenek fölött szembeötlő esetlen viselkedése. Mikor a helyiségbe lépett minden asztalnak neki ment és sehogysem tudta, hogy hová tegye a kalapját, meg a botját; végre mellém telepedett. Evés közben rövidlátó szemével folyton a sötétort kereste, míg végre odanyujtottam. Így kötöttünk ismeretséget.

Mint minden félénk ember, miután megtört a jég gyorsan fölmelegedett. Elmondta, hogy segédtanító valami intézetben. Ezer korona az évi jövedelme, lakás nélkül, ami épp elég az éhenhalásra.

De mit törődött ő most az éhenhalással? Majd a jövő mindenért kárpótolja. A híres költő gyorsan feledni fogja a szegény tanító nyomorát. Mert költő volt. Egyelőre ugyan csak önmagának írt verseket. Ha erről beszélt, hát szinte megvadult.

— Hiszem, hogy még fölviszem, — mondta tétoya tekintettel és kigyult arczsal. — Vannak emberek, akiket már a sors kiszemelt arra, hogy nagyokká legyenek s ilyen vagyok én is. Életem igazán oly különös volt, hogy nem érne egy hajító fát, ha a jövő nem biztatna. Nem mondtam még önnek, hogy talált gyermek vagyok? — Hirtelen kihuzta zsebéből a „Friss Ujság” egy szeletét s olvasta: Budán egy G . . . nevű homokotró tegnap csónakában durva polyába göngyölt gyermeket talált. Miután a rendőrséget értesítette, a jó ember kívánsága az volt, hogy megtarthassa a gyermeket, ha nem keresnek és eltartásáról minden segély nélkül gondoskodnék.

— Ez a G . . . — folytató János — Görbe apó volt, a gyermek pedig én. Az öreg úgy bánt velem, mintha saját gyermeke lettem volna. Nevét is reám ruházta. Később iskolába küldött és művelt embert csinált belőlem. Aztán meghalt. Nem igyekeztem megtalálni szüleimet. Igazi apám még is csak a homokmunkás Budáról, igazi anyám pedig a Duna, az egyetlen, ki karján ringatott, mikor gyermek voltam.

Szemébe könyv tolt és mereven nézett a mustár tartó gombjára. Mikor még élt az öreg, minden este a

mére saját hatáskörünkben is sok és áldásos működést fejthetnénk ki. Közönségünk minden humánus és közművelődési céljában meg szokta hozni elég tekintélyes hozzájárulását s meg vagyunk győződve, hogy midőn nem pénzbeli áldozatot, hanem szívőknek szeretét, munkaságuknak hozzájárulását fogják kívánni, egy valóban humánus és messzekiható ügy érdekében, épp oly készséggel hozzájárulnak, ha valaki a szervezést kezébe veszi.

A közös vámterület.

Dr Katona Sándor tollából érdekes kötet jelent meg. A közös vámterület címe alatt a vám szövetségről, ennek mezőgazdasági ipari, pénzügyi és kereskedelmi vonatkozásairól. — Az önállóság és függetlenség a nemzeti lét alapja és legteljesebb kifejezése, azért csak természetes, hogy az eszmék varázserővel ragadják meg a hazafiúi érzést. Egyedül ez meggyarázhatja meg, hogy oly, fontos és bonyolult kérdésnél, a milyen a vámügy rendezése, a magyar közvélemény politikai jelszavak uralma alá kerülhetett. De annál nagyobb is a szükség, hogy a nemzet e jelszavak zsarnoksága alól felszabadíttassék. A gazdasági önállóság és függetlenség lényege nem a gazdasági különállásban, hanem abban keresendő, hogy a nemzet a maga gazdasági életét kizárólag saját érdekeit tartva szem előtt és minden idegen befolyástól menten rendezze be. A jelen munka nagy érdeme, hogy a felvetett nagy fontosságú kérdést a maga teljes valóságában tünteti fel, élesen világítva meg a közös vámterület előnyeit és a gazdasági különválás veszélyeit. Még az ellentáborban is sokan vannak, kik hajlandók elismerni, hogy az önálló vámterület veszedelmekkel járna mezőgazdaságunkra, de annál ragyogóbb színekkel festik annak előnyeit a magyar ipar szempontjából, melynek mesés föllendülése aztán bő kárpótlást nyújtana a mezőgazdaságon ideiglenesen ejtett bármilyen súlyos sebekért. Szerzőnk szembe száll ezen ábránddal és igen meggyőzően mutat rá mindazon károokra, melyek az önálló vámterületen a magyar ipart sújtának, annak fejlődését megbenitánák. Amellett azonban nem feledkezik meg azokról

a hátrányokról sem, melyek az önálló vámterület mellett a mezőgazdaságra nehezednének és ezeket oly sok oldalról mutatja be, hogy már ezen szempont is elég volna arra, hogy a vámterület közösségéhez ragaszkodjunk. Nem kevésbé becses része a munkának az, mely a közös vámterület történelmi előzményeivel foglalkozik és az adatok hosszú sorával bizonyítja, hogy a vám szövetséget Ausztriával a magyar nemzet legkiválóbb gondolkodói mint olyat állították oda, mely a nemzet gazdasági érdekeit a legteljesebben eligiti ki.

A milyen szerencsés a szerző a mult ecsetelésében, oly sikerültek azok a fejtegetései is, melyek a jövőre vonatkoznak és a melyekben biztos kézzel és nagy szakavatottsággal tárgyalja a mai elzárkozó irányzat mellett kimaradhatatlan ama számtalan esélyeket, melyekkel szemben a gazdasági különválás csak újabb meg újabb veszedelmeket szülhetne. E munkát mint legfontosabb gazdasági érdekeink alapos, tárgyilagos, józan s épp azért leghazafiasabb védelmét örömmel ajánlom az olvasók azon részének szíves figyelmébe, kik gazdasági érdekeinkkel alaposabban kívánnak foglalkozni.

L.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A vármegye májusi közgyűlése. Hunyadvármegye f. hó 20-án tartotta tavaszi rendes közgyűlését. Mara László főispán elparentalván gróf Kuun Gézát, a vármegye nagynevű és tudós fiát, valamint Szimionás János árvaszéki elnököt, politikai kijelentést is tett: „megvagyok győződve, hogy Magyarországon a szabadelvű és nemzeti irányzattól eltérőleg kibontakozás nem kereshető”. Kinevezte Barcsay Ákos végzett joghallgatót tiszteletbeli szolgabíróvá, Dr. Schulhof Zsigmondot pedig a vármegye tiszteletbeli főügyészévé s ezzel a közgyűlést megnyitottnak nyilváníttatta.

A vármegye apró-cseprő ügyeinek elintézése mellett, legfontosabb a különféle megürit állások választás utján való betöltése volt. Központi főszolgabírónak megválasztott Boér Gábor 152 szavazattal, Misinszky Vilmos 82 szavazata ellenében. Árvaszéki elnöknek egyhangulag és nagylelkességgel Borbáth Vilmos választott meg. A délután 4-órakor újból megnyitott ülésen marosillyei főszolgabírónak Finna Jánost hirdette a főispán, alaki hibák miatt azonban Gróf Toroczky Miklós a választást megfőlebbezte. Árvaszéki elnöknek Székely László

szolgabíró, a harmadik aljegyzői állásra Dr. Csulay Andor választott meg. Első osztályú szolgabírák Gligor Ámosz és Dr. Bágya Iván, szolgabíróvá Rimbás Győző, helyettes ügyésznek pedig Dr. Ajtay Aladár választott meg.

Ezután az összes megválasztott tisztviselőket letették a hivatali eskűt.

— Esküvő. Pák Mihály, petrillai segédjegyző, június hó 10-én d. u. 4 órakor tartja egybekelési ünnepélyét Morariu Lukrecia kisasszonnyal, a hátszegi róm. kath. templomban.

— Hangverseny. Schierl Józsefné zongora tanítónő és Hachla Rezső hangverseny-mester, Pelger Ilka és Emma urhölgyek kedves közreműködésükkel folyó évi június hó 4-én a Wagner szálloda nagytermében hangversenyt rendeznek, a következő műsorral: 1. Örömtűnnp, Nyitány C. M. Weber-től, 6 kére zongorán előadják: Schierl Józsefné, Pelger Ilka és Emma urhölgyek. 2. Souvenir de Bellini, hegedűhangverseny Artótól, előadja Hachla, zongorán kíséri Schierlné. 3. Arie Suhancz operából Konti-től, énekl Schierlné, zongorán kíséri Pelger Emma urhölgy. 4. Nagy Faust Fantasia, hegedűhangverseny Wieniarsky-tól, előadja: Hachla R és Schierlné. 5. Szultán belépő dala, Szultán operettéből, énekl Schierlné, zongorán kíséri Pelger Emma urhölgy. 6. Adante Mendelsohn. Emoll hangversenyből, hegedűn előadja Hachla Rezső, zongorán kíséri Pelger Emma urhölgy. 8. a) Magyar rapszodia Hausertől, hegedűhangverseny előadja Hachla Rezső, zongorán kíséri Pelger Emma urhölgy. b) Fantasia, mazurka Kneisel-től hegedűhangverseny. előadja Hachla Rezső, zongorán kíséri Pelger Emma urhölgy. Beléptidj: személyi jegy 1 korona. Karzat 50 fillér. Jegyek előre válthatók Fehér Ignác urnál, Pick utóda kereskedésében. Kezdeté este 8 órakor.

— Uj sport. Mint Lupényból írják, ott a párbajokat nem fegyverrel, hanem bottal intézik el. Nem jobb volna, ha az emberek egymást megbecsülve, békében élnének s nem adnának okot ilyes összecsúszásokra?

— Az állami iskola gondnoksága, f. hó 22-én tartotta alakuló gyűlését, melyen a tagok együttesen tették le az előírt esküt s az erről felvett jegyzőkönyvet valamennyien aláírták. Gondnoknak Kantner János kincstári főmérnököt választották meg. Megállapították, hogy havi rendes gyűléseit minden hó első szombatján esti 5 órakor tartják. Az iskola ellenőrzési látogatását tagjai közt felosztotta s intézkedett a legszükségesebb javítások és beszerzésekről. Az iskola nőtanítói visszautasították azon felfogást mintha ők nem a legpontosabban teljesítenék kötelességüket s csodálkozásukat fejezik ki, hogy miként terjedhet a közönség körében az iskoláról kedvezőtlen vélemény, mikor a kir. tanfelügyelő minden látogatása alkalmával, a legnagyobb dícsérrel halmozza el az iskolát.

Duna partjára ültünk. A folyó vigan csobogott lábaink alatt, mintha mesélni akart volna csodás, titokzatos mesét. — Elhallgatott. — Meghalt az öreg.

Szomoru, ha az embernek nincs atyja. De az anyám, a Duna, megmaradt; minden este meglátogattam. Eljönne ma este velem? Megmutatná azt a helyet, ahol találtak.

Belém csimpaszkodott, mintha régi pajtása volnék és a Duna felé vezetett. Szép augusztusi éj volt. Ha Budára tekintettünk át, az égbolt sötét kéknék, sőt majdnem feketenek látszott telehintve számtalan csillaggal, mintha fényes szegekkel volna kiverve. Mögöttünk azonban égő pirban izzott a láthatár. A gázlángok ezrei kigyultak. Hátnál pedig a hold kelt föl s a láthatár mind halványabbá, áttetszőbbé lett. Szótlanul haladtunk. Elhagytuk a várost s az egész táj sötétlen táruktól élénk. János egészen közel huzott a folyóhoz. A mély csöndben csak a víz csobogása és a nagyváros tompa moraja hallatszott. Egy kunyhó előtt megálltunk.

— Itt az a hely, hol engem találtak, — szolt János — Az öregem idejében karika volt itt, amelyhez csónakát kötni szokta. Valóban, nagyszerű meglepetés lehetett, mikor egy szép napon siró gyermeket talált! Különbösen nyomorúságos élete lehetett. Édes-keves homomokot lehet eltakarítani egy nap alatt. Istenem! És még is mennyire szerettem volna magam is azt az életet; balgaság volt: tudóst nevelni belőlem!

János gyorsan beszélt, mintha pótolni akarná hosszú hallgatását, de az utolsó szavaknál hangja remegett.

— Szinte beteges vágy él bennem a Duna után. Minden este el kell ide jönnöm. S ha egyszer erőt veszek magamon és nem teszem, egész éjjel róla álmo-

dom. Üldöz még az agyamban is, érzem: mint ringat, mintha lenn a hullámokon feküdném. A költők hablényokról írnak, a kik a vízfenekén élnek és énekükkel a hajósokat csábítják. Badarság! hisz a víz ön maga hűz, vonz bennünket. Kérdezze meg a hajósoktól, mind megmondhatják önnek. Beszélni, csevegni tudnak vele és ő felel. Él ő; minden részecske mozog benne és más az élet, mint mozgás. Hígyje el: e pillanatban is egy titokzatos khorus legszebb zenéjét vélem hallani.

Talán ön nem is hallja, de én hallom. — Egész közel simult hozzám és egyszerre változott hangon mondta: Ha egyedül vagyok, néha ellenállhatatlan kedvem támad belevetni magamat, hogy lássam, milyen érzés lehet ez? Görbe apó életében sok vízbe fullat láttam, kiket ő halászott ki; néha még éltek is; ilyenkor mindig megkérdeztem tőlük: mit éreztek. A legtöbb nem emlékezett. De egyszer egy furcsa öreg ember azt mondta, hogy felséges volt. Ő már másodszor próbálta.

János felugrott és nekem is kezét nyújtotta, hogy fölsegítsen. — Nem tehetek róla, örültség tölem, de előbb-utóbb még is csak bele ugrom, — mormogta.

Éjfélre járt az idő. Lassan mentünk a város felé. János nem szolt semmit, egyre a folyó észbontó csevegését hallgatta. A hold már magasan állt az égen és sugarai ragyogva törtek meg a homokba vesző apró hullámokon. Az iparművészeti palotánál megállt.

— Itthon vagyok! — szolt és egy uccára mutatott. — Isten önnel, köszönöm, hogy eljött velem. Találkozunk-e holnap a vendéglőben?

— Igen.

— Tehát a viszontlátásra!

De bizony sok időbe telt, míg viszont láttuk egy-

mást, Görbe János nem jött többé a kis vendéglőbe. Többször kerestem lakását, hiába. Ötlesztendő telt el már, a midőn egyszer végig mentem a „Ferenec József” hidon és azaz ötletem támadt hogy elmegyek a Morgue-ba. Szokás szerint egész tömeg állt az „ismeretlenek” fényképei előtt. Ijesztő aggasztánok ősz hajjal, vén banyák szögletes vonásokkal, mellők száraz kéregként testükhöz tapadt. Itt ott egy fiatal nő vagy gyermek is felpuffadt testtel. Tátongó sebbel fejkön, vagy keskeny vágás halántékukon, néhányan pedig minden seb nélkül. De mindez arcokat a haláltusa szörnyen eltorzította. Szemük természetellenesen felrúgva s az utolsó sikoly közben megdermedt szájuk nyitva. És a mint ott álltam, egy hang szólt meg mögöttem:

— Ezek boldogok, ugy-e? Megfordultam, Görbe János állt mögöttem. Őt év alatt igen megváltozott. Arcza megránczosodott, haja teljesen megüszült sajátágos ellentétet képezve fekete szakállával. Öltözéke még szegényesebb s hanyagabb volt, mint annak előtte. Ugy mint első találkozásunkkor, karon fogott és vitt a Duna felé. Majd beszélni kezdett:

— Hja, azok boldogok odalenn! Nem kell nekik a mindennapiért küzdeni! Még csak gondolkodniok sem kell! Ha én is ott lehetnék! . . . Komolyan mondom: egészen szívesen venném, ha ott lennék én is a fényképek között. Tegnap láttam, épp mikor a Morgue-be jöttem, a mint egy asszonyka egy hullára vetette magát, a szeretője hullájára. Gyula! Gyula! kiáltotta egyre. Reggel összekocczantak valamin s a férfi azt mondta, hogy a vízbe ugrik. Mikor aztán igazán elmaradt, a kicsikének azaz ölete támadt, hogy a Morgue-ban várakozik rá. Nem sajátágos ez? De rám nem várna senki. Ez gátolt eddig, hogy az utolsó lépésre szánjam magam.

— **A Gotterhalte** Vulkánban is kísért, azonban mint értesülünk, elég erős már ott is a magyar szellem, hogy az ily okvetetlenkedéseket vissza utasítsa.

— **Gyilkosági kísérlet.** E hó 26-án Rimmer Márton bányatársulati munkás, volt zenész, Miller Józsefet a keleti bánya liftjénél késsel, hátulról a szívföliött életveszélyesen megszurta. Mint beszélnek, Rimmernek csinos felesége van s ezt Miller jobban észrevette mint azt Rimmer ohajtotta volna, azért folyton gyanakodott és feltékenykedett. Pénteken este a munkából hazajövet elfogta a keserűség s bújat borba önteni, betért a Bukurest vendéglőbe, honnan midőn már meggyőződött, hogy elég bátorságot szedett magába elindult a keleti bányához, hol Miller a liftnél volt elfoglalva s hátulról keményen a mellébe szurt, Millernek azonban még volt annyi ereje, hogy egy nagy kalapáccsal fejbe üsse. Rimmert a csendőrök elfogták, Miller pedig nem halálos sebével a társulati kórházban fekszik.

— **Szurduki nyári mulató.** Rég érzett hiányt van hivatva pótolni Wagner Gyula jónévű szállodalajdonosnak legújabb vállalkozása. A Szurduka kiránduló közönségünk eddigelé annak festői szépségeiben gyönyörködhetett ugyan, azonban nem volt az igényeknek csak félig-meddig is megfelelő vendéglőhelyiség, hol a kirándulás alkalmával jelentkező mohó étvágyát csillapíthatta volna. Már pedig korgó gyomorral a legszebb festői részletek is sokat veszítenek érdekességükből. Ezuttal ezen bajon is segítve lesz a mennyiben jövő hó 1-én áldozó csütörtökön (kedvezőtlen idő esetén jövő hó 4-én vasárnap) délután 2 órakor a bányatársulati teljes zenekar közreműködése mellett nyitja meg Wagner Gyula a volt Gross

Beszédközben oly erősen hadonázott, hogy az arra menők mind megfordultak utánunk.

— Igazán örvendek, hogy viszont látom önt, — mondá bizalmasan. — Emlékszik még éjjeli sétánkra? En mindig örömet gondolok rá. Rosszul ment azóta dolgom... Mindenféle pályán kísérletezem. Egyszer pedig a külföldre akartak tanítónak szerződöttni, de oda nem vihettek volna el őt... hiszen tudja...

Hogyne, láttam én azt, ha nem is vallotta volna be, szemének tévoya fénye élenként tanuskodott róla, hogy még mindig a Duna varázsa tartja fogva őt.

Aztán minden átmenet nélkül kezdte szavalni költeményeit. A hogy mások kedveseiket éneklik meg, úgy énekelt ő a Dunáról.

Minden vidék, amit folyásában érint, meg volt öröktive azokban a sajtóságos rimekben. Minduntalan váltakozott a czimük és majd komikus, majd zord, megható, vagy nagyszerű képek mozaikja játszott bennök. János észrevette, hogy költészete szívéhez szolt. Megállt és hirtelen megragadta mind a két kezemet. Szép, nagy szemei felragyogtak. Ebben a pillanatban már nem tette az örült benyomását. Csodás lágy hangon szolt:

— Köszönöm! Ő rajta és az öreg apon kívül ön az egyetlen, akinek pár boldog órát köszönhetek. Megyek. Igazán, nagyon kopott a ruhám, mindenki utánunk fordul. De ha örömet, nagy örömet akar szerezni nekem, jöjjön el holnap oda, ahol ma találkoztunk, ugyan abban az időben. Igazán lekötelezne!...

Néha vannak szerencsés véletlenek is. Alig tízperczel azután, hogy János elvált tőlem, találkozom egy képviselővel, ki iskolatársam volt. Gondolataimmal még annyira János költeményeibe voltam merülve, hogy másról nem beszélhettem, mint róla. Barátomat a szegény János története mulattatni látszott.

— Épp ma reggel szökött meg titkárom, egy német kisasszonnyal, — mondta azután, — küld el poétátad hozzám. Én nem bánom, ha monomaniában szenvedő titkárom lesz is! Legalább nem bomlik szoknyák után s a Duna bizonyára meg nem szökik vele.

Immár biztosítva volt a szegény János sorsa és én boldog voltam, hogy holnap ilyen öröm hírrel fogadhatom.

Másnap, ígéretemhez hiven, elmentem a Morgueba, a hol nagy embertömeg csődült egy hulla köré, melyet épp akkor huztak ki a Dunából, csak bajosan tudtam előrehatolni.

Alig husz perce, hogy beleugrott. Világos nappal hihetetlen: Megleste a pillanatot, mikor nem volt a közelben senki, csupán egy kis leány látta és sikoltására jöttek is, — de már későn! — hallottam mondogatni. Végre sikerült közel jutnom, ott feküdt a halott, rongyos ruhájáról csurgott a víz, szeme üveges volt s a szája nyitva.

Felkiáltottam!

Ő volt!

Pr. M.

Hermann-féle telken ujonnan épített nyári vendéglőhelyiséget, a hol friss meleg s hideg ételek ugyszintén tiszta italok állandóan kaphatók lesznek. A nyár folyamán vasár- és ünnepnapokon külön e célra épült kethelyiségben táncmulatságok rendeztetnek. A kirándulás megkönnyítése céljából naponta délutáni 2 órától kezdve a Wagner szállodától bérkocsik fognak a Szurduki közlekedni személyenkint 40 fillér viteldij mellett. Wagner Gyula vendéglősnék eme vállalkozása remélhetőleg megköszorozza a szurduki kirándulók számára s nagyban fogja az idegen forgalmat előmozdítani.

— **A világ széntermelőse.** — Kített 1903-ban: 783.000.000 tonnát. És pedig: Amerika Egyesült Államaiban: 319.000.000. Nagy-Britanniában: 230.000.000. Németországban: 160.000.000. Ausztriában és Magyarországon együttesen: 39.000.000. Franciaországban: 35.000.000.

— **Felvétel a siketnémák intézetébe.** A siketnémák budapesti állami intézetének első osztályaiban a legközelebbi tanévremintegy 45 új növendék fog felvételt. Ezen kívül felvételt nyerne a megfelelő osztályokba oly siketnémák is, a kik eddig valamelyik vidéki intézetben tanultak ugyan, de a kiknek szülői időközben a székesfővárosba költöztek. Végül felvétetnek a felsőbb osztályokba olyan gyermekek is, a kik népiskolai tanulmányaik közben siketültek meg s a kik az intézetben a beszédnek a szájáról való leolvasását tanulják meg s ez uton ellemi ismereteiket kiegészítik. Első sorban a Budapesten s az annak környékén levő községekben lakó siketnémák vétetnek ugyan fel, de másodsorban felvételt nyerne az ország bármely helyéről folyamodó siketnémák is, a kik az évi 200 K. eltartási költséget egészen vagy részben biztosítani képesek. A felvétel a folyamodványok sorrendjében fog eszközöltetni; miért is indokolt, hogy a szülők mielőbb küldjék be kérvényeiket. Részletes tájékoztatást és felvételi nyomtatványokat is az érdeklődőknek díjtalanul küld az intézet igazgatósága. Budapest, VIII. Mosonyi-utca 8. szám.

— **A szanatoriumi liga országos ülése.** Junius hó 4-én Budapesten a József kir. herceg Szanatorium Egyesület és a vele működő szanatorium hölgybizottságok országos közgyűlést tartanak, amelyben a tüdővész ellen küzdő országos hölgyigát megalakítják. Az országos gyűlésre, melyre az államvasutak feláru menetjegykedvezményt engedélyezett, — városunkból és megyénk-ből is sokan készülnek. A gyűlés a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében lesz és részt vesz azon a liga védnökje, Augustza kir. hercegnő is, nemkülönben az egyesület védnöke József kir. herceg képviselőjében József Ágost kir. herceg. A közgyűlés munkaprogramot fog megállapítani és ez a munkaprogram felöleli a tüdőbetegség ellen való küzdelem minden rendelkezésre álló mólját. Korányi Frigyes főrendiházi tag, a ki hazánkban elsőül indította meg a tüdőbetegség ellen való társadalmi munkát, beszédet mond és e téren a szövetkezés szükségét fogja hangoztatni. Az egyesület számít arra, hogy az országban kétszázötven helyen megalakult szanatoriumi bizottságok megannyija küldöttségileg képviselteti magát, valamint arra is, hogy az embermentő társadalmi harc zászlóbontásán mindazok részt vesznek, a kik az eszme iránt szeretettel éreznek. És ugy is tudjuk, hogy most valóban országos akció indul. Az egyesületnek fölhívását háromszázán írták alá a főpapi kar, a főuri társadalom, a közelet és az emberbaráti mozgalmak zászlóvivői közül, élükön Augustza kir. hercegnő, Mária Terézia bajor hercegnő, Lajos bajor herceg és Vaszary Kolos hercegprímás. Mivel minden jel szerint erre a zászlóbontó közgyűlésre sokan utaznak föl, ohajtandó, hogy a feljegyre vonatkozó vasuti igazolványoknak kiváltása érdekében (ur és hölgy egyaránt igénybe veheti) írjon mindenki sürgősen a József kir. herceg Szanatorium Egyesületnek Budapest, IV. (Királyi bérház.) Ahol a közgyűlés és a ligába való belépés minden tudnivalóiról készségesen adnak felvilágosítást. A jegyek junius 1-től 10 napi érvénnyel bírnak.

— **A regényes király-házalapító.** Gígesznek, akarata ellenére, lánia kellett királynéjának gyönyörű alakját, mikor az ledobta köntösét s azért a halál vagy gyilkosság közt kellett választania. Történetét a világ-Történelmének e heti száma mondja el és művészi szép képben mutatja be e történetnek egyik legdrámaibb jelenetét. Ugyanebben a füzetben látjuk a híres Mene, mene tekel Ufarzin-jelenet művészi képét, amint a babiloni király megdöbbenve mered a szavakat író fehér kéz jelenségére. Szép kép a máglyán levő Króznus is amikor eszébe jut

Szólon mondása, hogy senki sem boldog halála előtt. A színes műmelléklet pedig megható jelenetet mutat be Hannibál utjáról az Alpesekeken át. Aki ebből az érdekes, szép és olesó munkából levelező-lapon mutatóványszámot kér, annak ingyen beküldi azt a Világtörténelme kiadó-kivatala, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

— **Tolnai Világ Lapja.** című képes hetilap legutóbbi számában rendkívüli érdekes cikksorozat kezdődik. A legkiválóbb magyar színésznők fényképeit mutatja be legjobb szerepeikben, s maguk a színésznők írják meg életrajzukat. „Tolnai Világ Lapja” május 21-én megjelent száma igazán dúsz tartalommal jelent meg s bátran mondhatjuk, hogy ezen magyar képes lap felveszi a versenyt a híres és százezrekben megjelenő német lapokkal, szépség és ár tekintetében. A mai számban V. Krammer Teréz mutatja be 9 különféle szerepeiben. A művész a képekhez maga írta meg a cikket „Életemből” czim alatt.

— **Öt lap havi egy koronáért.** Szenzációs újítást léptet életbe junius 1-től kezdve a Kurucz Ujság című, fővárosi napilap. A Kurucz Ujság, mely a legradikálisabb nemzeti politikát követi és amelynek vezércikkei a függetlenségi- és 48-as párt kitinőségei írják, junius 1-től naponként 8—12 oldal terjedelemben fog megjelenni Szeredai Leó főszerkesztő vezetése alatt. A Kurucz Ujság előfizetési ára mindössze havi egy korona. Minden előfizető rendkívüli kedvezményekben részesül, amínöket még napilap nem nyújtott. Az állandóan két érdekesítő regényt küld, kitinően szerkesztett Kurucz Ujságon kívül ugyanis megkapják az előfizetők minden hét vasárnapján a Gyermekvilág című, tartalmas és gazdagon illusztrált folyóiratot; minden hó 1-én és 15-én a Mezőgazda című szaklapot; minden hó 10-én a Budapesti Divat című magas színvonalú divatlapot és minden hó 20-án a Sorsolási Értékesítő, mely sorsjegyek és értékpapírok tulajdonosaira nézve lesz megbecsülhetetlen tanácsadó. E külön mellékletekkel együtt a Kurucz Ujság előfizetési ára egy hónapra egy korona, mely összeg legezlszerűbben postautalvánnyal küldhető be a kiadóhivatalhoz Budapest, VI., Ó-utca 12.

C S A R N O K.

Apróságok.

Műveltség. — Látta már az Ember tragédiáját?

— Hogyne! Az az a darab ugye, a melyben annyi az idézet.

Egyezkedés. — Nos, hogy hívják majd a kicsikéjét?

— Hát én Pált akartam, a feleségem meg Lászlót; végre is egyezsége léptünk.

— Nos? Hogy fogják hívni?

— Lászlónak.

Világosan. — Hisz ön a lélekvádorlásban?

— Nem.

— Én igen.

— Ugyan?

— Mert mikor én önnök 100 koronát kölcsönöztem, határozottan számár voltam.

Részvét. Orvos: Sajnos, a kedves anyosának állapota nagyon aggasztó.

Vő: Oh, ne hagyja sokáig szenvedni, doktor ur!

Iskolában. — Tanítónő: Közeledik a tavasz, Ibolyák már láthatók, hövirágok nyílnak, nemsokára itt lesz már a golya...

Birike közbeszólt:

— Már itt van. Nálunk járt tegnap egy kis babával.

Költséges kép. — Menyecske: Hát nem mondtad, hogy képem be van véve a szívedbe?

Férj: De nem tudtam, hogy a bevésés olyan költséges.

Magyarázat. — Igazán nem értem, hogy önnök, a kinek pedig oly csekély a fizetése, nincs adóssága?

— Pedig a dolog nagyon egyszerű. Nekem nem hitelez senki.

Sejtelem. Vendég: Mondja csak, kérem, ki lakott én előttem, ebben a szobában?

Vendéglős: Uraságod előtt? Hát egy igazgató.

Vendég: Mindjárt gondoltam. De ugyebár egy bolhacirkusnak az igazgatója.

Sohaj. Kopasz ur szól a feleségéhez:

— Vasárnapra tarokk partit rendezünk.

Emma kisasszony közbe szól:

— Inkább nekem rendezetek már valami jó partit.

Biztatás. A nagysága távollétében a gazda fogadja föl a cselédet.

— Van-e szeretője, — kérdi.

— Van, nagyságos ur, felel a leány — de ne tessék tőle tartani, nem féltékeny.

Műértő. — Szép ez a Rafael!

— Van egy Murilom ugyanattól a mestertől.

Felajdulás. Kopasz ur derekasan elnápárgolta a fiút. Aztán pedagógiai elveihez híven kérdezi:

— Nos tudod-e, miért kaptál ki? Megmondhatod-e nekem?

Bandi fölördít:

— Előbb félholtra versz és aztán azt sem tudod, hogy miért?

Érdem. Férj: Bolond voltam, mikor elvettelek.

— Nő: Most is bolond vagy?

— Férj: Nem, megjött az eszem.

— Nő: Nő látod, kigyógyítottalak.

Alapos ok. — Idegen: Miért tart a doktor ur rendelő órát 6—8 órákor?

Iuas: A betegünk máskor nem ér rá.

Panasz. Fölkiált a gazda: Már semmiben sem lehet megbízni. Az előtt az időjósoknak mindig az ellenkezője szokott bekövetkezni, most pedig már az ellenkezőre sem lehet számítani.

Szülők. A jó asszonyt sokan szeretik, a rosszat még többen.

Első szerelem van, de utolsó nincs.

Dicsérd egy nő erényes voltát és rögtön a tükörbe néz, nem csunyt-e meg tegnap óta.

A kinek felesége van szép és szülője az országot szélén, soha sincs békében.

Sok asszonyka olyan, akár a gyufa, mihelyt tüzet fog, elveszti a fejét.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

VASUTI MENETREND.

1905. május 1-től.

Petrozsényből indul Piski felé:

éjjel 12⁰¹, reggel 6¹⁰, d. e. 10³⁶, d. u. 5¹⁰ s
Piskire érkezik: reggel 4²⁵, d. e. 10³⁰, d. u.
3⁰⁰, este 8³⁵.

Piskiről indul Arad Budapest felé:

d. u. 4¹², este 10²⁷, (Szolnokig) reggel 5⁰⁸* 6¹⁵,
d. u. 1⁰⁵* s Budapestre érkezik: reggel 6¹⁰,
délután 1¹⁰ este 7²⁰, este 9³⁵.

Piskiről indul Vajda-Hunyad felé:

reggel 4⁴⁸, d. e. 10²⁵, d. u. 2⁵⁰, este 8²⁵

Vajda-Hunyadról Piski felé:

reggel 4⁰⁸, d. e. 9³⁸, d. u. 2¹⁰, este 7³⁶.

Piskiről indul Tövis felé:

d. u. 3¹⁴*. (Brassóig) este 9¹⁶, 10¹⁵* reggel 6⁰⁰
d. e. 10⁵⁷.

Tövisről indul Kolozsvár felé:

d. u. 1⁵⁷, este 8¹²*, éjjel 11⁵³ reggel 3³⁸
reggel 9

Petrozsényből indul Lupény felé:

reggel 5¹⁴ d. e. 10²⁶, este 9²⁰.

Lupényből indul Petrozsény felé:

este 10⁰⁴, reggel 4³¹, d. u. 3²¹ s Petro-
zsénybe érkezik este 11²⁶, reg. 5⁵⁵, d. u. 4⁵⁴

Piskiről indul Petrozsény felé:

reggel 6¹⁰, d. e. 11²⁵, d. u. 4⁰⁷, éjjel 11⁰⁰
Petrozsénybe érkezik d. e. 10⁰⁵, d. u. 3⁵⁸
este 9⁰⁵, reggel 4⁴⁰.

A *-gal jelöltek gyorsvonatok.

A „PESTI NAPLÓ“ új karácsonyi ajándéka.

Modern Magyar Festőmű- vészek

a címe új kiadványunknak,
melyet 1905. évi karácsonyi ajándékkul szántunk
t. előfizetőinknek.

Ez új ajándékművünk, noha folytatása és kiegészítő része lesz a „Magyar Festőművészet Album“-nak, mégis mint teljesen önálló mű gyönyörű foglalatja lesz a modern magyar festőművészet remekeinek.

Eddigi karácsonyi ajándékaink is a magyar irodalmat és magyar művészetet szolgálták, nagyszabású és nagyértékű diszművek százezernyi példányaival terjesztve el a magyar költészet és festőművészet nagyjainak alkotásait. A remekművek e diszes sorozatát folytatja most a „Pesti napló“ új és minden eddigi ajándékát tulszárnyaló diszművel: a **Modern Magyar Festőművészek-kel.**

Ötven nagyszabású festményt szemeltünk ki a modern magyar festők alkotásaiból, nagyrészt mesteri kivitelű műlapokon és gyönyörű, több színnyomású képekben.

Ezenkívül be fogjuk mutatni e műben jelesebb festőink vonzóan megírt életrajzát. A szöveget, amely a modern magyar festőművészet történelmét fogja tárgyalni, elsőrendű esztétikusaink könnyed előadásában, színes képek és rajzok fogják tarkítani. Albumunk külső formájában is követni fogja eddigi törekvéseinket és a magyar könyvkötőiparművészet újabb alkotása lesz.

Ezt az új, páratlan diszú ajándékunkat megkapja karácsonyra állandó előfizetőnkön kívül minden új előfizető is, aki mostantól kezdve egy évre megszakitás nélkül a Pesti Naplóra előfizet. Az előfizetés fél- és negyedévenként, sőt havonta is eszközölhető.

Előfizetési ár: 1 évre 28 kor. 1/2 évre 14 kor. 1/4 évre 7 kor. 1 óra 2 kor. 40 fillér.
— Mutatványszámot szívesen küldünk.

Tisztelettel: a „Pesti Napló“ kiadóhivatala.

Önállóan dolgozni képes mű- és épület
lakatos azonnal felvettetik esetleg a
lakatos műhely bérbe is kiadandó.
Petrozsény, 1905 május hó
özv. Huber Gyuláné.

Értesítés.

Petrozsényben a BERGER-féle sörcsarnokban f. évi június hó 15-ikétől egy
zona pörkölt kenyérrel
és egy pohár sör 18 krajczár

Körülbelül 4—500 métermázsza prima

réti széna

eladó, közvetlen a vasuti állomás mellett

Értekezhetni lehet:

a Hunyadmegyei I. Takarékpénztárnál
H Á T S Z E G E N.

A REKLÁM.

Állandó, észszerű és ügyes reklámozás minden gyári, kereskedelmi, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az életető eleme.

Hogyan, hol és mikor hirdethető a leg-sikeresebben, legjobban és legolcsóbban, megtudható az

Általános tudósító

hirdetési osztályánál

tulajdonos LEOPOLD GYULA szerkesztő
BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 54. sz.
ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, pontossággal és olcsón eszközölnék hirdetéseket és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

Költségvetések
és tervezetek ingyen.

Kiadó lakás.

2 szoba, konyha és kamara esetleg 1 butorozott szoba, konyha és kamara előnyös feltételek mellett kiadó.

Értekezhetni lehet:

Tassy Lajos,
tulajdonossal,

Petrozsény, Mátyás-utca.

Adler fényirda

Petrozsényben

(fő-utca Ullmann-féle ház.)

A helybeli és vidéki nagyérdemű közönség b. tudomására hozom, hogy fényírdámat megnyitottam, s állandóan nyitva fogom tartani.

Szíves pártfogást kér

Adler Arthur
fényképész.

Eladó ház és háztelek.

Lupény községben a Főuton, az állomással szemben, egy szilárd anyagból épült ház, jelenleg kocsma üzlet, és ugyanott egy építési telek, szabad kézből kedvező feltételek mellett eladó.

Bővebbet:

Marek Mór-nál
Petrozsény.